

KISLÁNG TELEPÜLÉSTERV
KÉSZÍTÉS
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

MEGBÍZÓ:

Kisláng Község Önkormányzata
8156 Kisláng, Fő u. 63.

FELELŐS TERVEZŐ:

Fehér Vártervező Kft
8000 Székesfehérvár, Rába utca 22.

Tartalomjegyzék:

1. JÖVŐKÉP	3
1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan..3	
1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése	3
2. Stratégia.....	6
2.1. A rövid, közép- és hosszútávú területi, tematikus és ágazati fejlesztési célok meghatározása	6
2.1.1. Hosszútávú fejlesztési célok.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2.1.2. Középtávú fejlesztési célok	7
2.1.3. Rövidtávú fejlesztési célok.....	7
2.2. A településfejlesztési célok rendszerének és a célok összefüggéseinek vázlata	8
TERVEZETT FEJLESZTÉSEK	9
2.3. Az integrált és tematikus beavatkozási területeknek a meghatározása	11
2.4. Az épített és természeti örökség védelme követelményeinek meghatározása.....	11
2.5. A fejlesztési célok megvalósításához szükséges céladatok	11
2.5.1. Társadalmi adatok.....	11
2.5.2 Gazdasági adatok	11
2.5.3 Környezeti adatok.....	12
3. Cselekvési program	12
3.1. Helyi gazdaság fejlesztése.....	12
3.2. Infrastruktúra fejlesztése	13
3.3. Tájpotenciál fenntartása, erősítése.....	13
3.4. Épített környezet fejlesztése	14
3.5. Természeti hatások és váratlan helyzetek hatásaival szembeni ellenállóképesség fejlesztése	14
3.6. Kedvező társadalmi folyamatok fenntartása.....	14
3.7. Fejlesztési célok anyagi forrásainak megteremtése.....	15

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Kisláng településfejlesztési terve hosszútávra kijelöli a település helyét a megyei és a járási település-hálózatban, bemutatja a község társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetének jövőbeni állapotát. A jövőkép meghatározásakor az önkormányzat egy új szemlélet szerinti fejlődést szeretne a településen megvalósítani.

A település jövőképe a helyi társadalmi és gazdasági szereplők aktív közreműködésével és bevonásával készült. Kisláng jövőképe a település elsősorban földrajzi adottságaira, társadalmi, gazdasági lehetőségeire, valamint erőforrásaira (környezeti értékei, infrastruktúra, hagyományok) épít, valós, megvalósítható célokat határoz meg.

A fejlesztési terv alapja, hogy a község Fejér vármegye délnyugati részén, az Enyingi járásban **élhető, nyitott és vonzó** település legyen.

Kisláng településfejlesztésének célja, hogy földrajzi elhelyezkedéséből fakadó természeti értékeit és az abban rejlő potenciálját kihasználva, **élhető** környezetet, komfortos vidéki életet biztosítson az itt élők számára. A természeti környezet és a mezőgazdaság fenntartható együttélését biztosítsa, lakóinak tudást, munkát és felüdülést teremtsen, adjon esélyt, felemelkedési lehetőséget a rászorulóknak.

Legyen nyitott a gazdaságfejlesztés elősegítése érdekében a szükséges változásokra. Támogassa a társadalmi és gazdasági szereplők betelepülését, az idegenforgalom-, a turizmus fejlesztését, fogadja be az idelátogatókat.

Legyen **vonzó** a vállalkozások, letelepülni szándékozók és a fiatalok számára, támogassa a lakosság helyben maradását és helyben foglalkoztatását.

A település jövőképe:

Kisláng legyen olyan település, amely lakói számára komfortos vidéki életet biztosít és vonzó a mezőgazdasághoz kapcsolódó befektetők számára.

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

Szubszidiaritás és decentralizáció elve

A szubszidiaritás elve alapján a területpolitikában egy térség fejlesztését azon a legalacsonyabb területi szinten kell kialakítani és végrehajtani, ahol a feladat elvégzéséhez a legtöbb információ áll rendelkezésre és a legtöbb érdek kapcsolódik a feladat megvalósításához. Mindez akkor lehet hatékony, ha a gazdasági, társadalmi, politikai döntéshozatal is alacsonyabb területi szinteken jelenik meg, így törekedve a fejlesztési döntések és eszközök területi decentralizálására.

Térségi és táji szemlélet elve

A területfejlesztés nem csak adminisztratív, települési- és területegységeket érint, hanem a földrajzi tájak életét is befolyásolja. A tájak a természeti környezeti elemek által meghatározott és a

társadalmi-gazdasági tevékenységek által alakított területi rendszerek, melyekben az egyes tájalkotó elemeket (domborzat, talaj, vízrajz, napsugárzás, növény- és állatvilág, társadalom) érintő beavatkozások kihatással vannak a többi elemre is, valamint a helyi gazdasági és társadalmi tevékenységeket is befolyásolják. Ezért a fejlesztések során a beavatkozás célterületét érintő tájak sajátosságait, változásait, működési mechanizmusát is figyelembe kell venni. A fejlesztési beavatkozásokat a tájak területi rendszereibe integrálni kell, hogy illeszkedjenek a helyi táji adottságokhoz, támaszkodjanak a tájak erőforrásaira, hozzájárulva azok védelméhez és kibontakozásához is.

Fenntarthatóság elve

A fejlesztési beavatkozások esetében fenntarthatóságot, biztonságot nem csak általában, globálisan kell értelmezni, hanem az egyes társadalmi, gazdasági, környezeti alrendszerek alkotta területi rendszerek (térségek) összefüggésében is. A fenntarthatóság alapelve minden ágazat irányában a fejlesztéspolitika azon korlátját fogalmazza meg, mely szerint a mai fejlesztések és a fejlesztések alapját adó erőforrás-gazdálkodás nem veszélyeztetheti a jövő generációinak esélyét arra, hogy szükségleteiket biztonságosan kielégítsék. A fenntartható területi rendszerekben a térségi gazdasági folyamatok nem veszélyeztetik a helyi természeti és épített környezetet, nem okozzák az erőforrások kimerülését, az értékhordozó kultúrák eltűnését, ugyanakkor magas szinten biztosítják a társadalom létfeltételeit.

Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés

A területfejlesztési politikának fokozottan figyelembe kell vennie a globális, európai, nagytérségi vagy nemzeti szintű gazdasági-társadalmi trendeket a különböző szintű, és helyzetű térségekben. A várható hátrányokat megelőzve, az előnyöket kihasználva jövőorientált, proaktív cselekvési terveket kell alkotni, és nem csak a már bekövetkezett változásokra fogalmazni meg válaszintézkedéseket. A területi tervezés során az egyes célcsoportokat érintő gazdasági-társadalmi célok eléréséhez olyan területfejlesztési tevékenység szükséges, amely a sokszínű partnerségi együttműködések révén több termelőágazat kooperációjából, a szolgáltatások, ill. szociális, egészségügyi, oktatási, kulturális közigazgatási tevékenységek összekapcsolódásából épül fel. Ezek az elemek területi alapon, a beavatkozás terében integrálódnak egymással, koordináltan, szervesen, lehetőleg szinergikusan összefonódó akciókat alkotnak.

Hatékonyság és koncentráció elve

A településfejlesztési terv a koncentráció érvényesítésére törekszik a megfogalmazásban, a legkritikusabb pontokon történő, leghatékonyabb beavatkozás érdekében. A területfejlesztési politika tárgyát képező területi rendszer sok eleme ugyanis nem az absztrakt gazdasági-szociális „terekben” jeleníthető meg a leghatékonyabban, hanem a földrajzi tér egyes vagy típusos egységeiben, tájakban, térségekben.

Nyilvánosság, partnerség elve

A nyilvánosság és a részvétel a területfejlesztési politikában különös hangsúlyt kap. A nyilvánosság területfejlesztési politikai sajátossága, hogy a területi hierarchia legkülönbözőbb szintjein és helyein meg tudja szólítani a közvéleményt. A szubszidiaritást igénylő kezdeményezés esetében a különböző szintű területi szervek vertikális partnersége szükséges.

Területi harmónia elve

A területfejlesztés során arra is figyelemmel kell lenni, hogy a helyi társadalom és a szolgáltatásokat igénybe vevők meghatározó státuszcsoportjai (állandó lakosok, üdülő tulajdonosok, külföldi ingatlan tulajdonosok, helyi-, és szezonálisan jelen levő, illetve a különböző működési nézeteket valló, eltérő menedzsment-szemléletű vállalkozások, bel-, és külföldi turisták, stb.) közti harmónia is hosszútávon biztosítható legyen. Mivel a harmónia csak olyan térség sajátja, amelyben az egyenlőtlenségek mértéke minimális, ezért törekedni kell a területileg kiegyenlített és társadalmilag is igazságos hosszú távú térségfejlesztésre.

Tolerancia

Az etnikai és kulturális különbségeket magukon viselő státuszcsoportok szimbiózisa csak úgy tartható fenn, ha a helyi társadalom szövetén belül megfigyelhető másságok kölcsönösen megismerhetővé és egymás részéről átjárhatóvá válnak.

Esélyegyenlőség

Az infrastrukturális ellátottság és a tudáshoz való hozzáférés mellett a hagyományos célcsoportok problémáinak kezelésén túl az esélyegyenlőség biztosítása terén ez a folyamatosan zajló akadálymentesítési beruházások mielőbbi végrehajtása mellett jelenti azt is, mindenki hozzáférjen a számára hasznosnak tartott települési információhoz.

Identitás

A társadalmi identitás jellemzője egyrészt a térséghez, településhez kötődés, másrészt a területi identitás a fenntartható térségfejlesztés egyik belső erőforrása is, csakúgy, mint a természeti erőforrások, például az energiahordozók, a nyersanyagvagyon, a megfelelő éghajlat, vagy a humán erőforrások.

Átláthatóság, monitoring és értékelés elve

A területfejlesztési tervezés, -végrehajtás nem epizodikus tevékenységek együttese, hanem állandó folyamat, mely a térségek társadalmi-gazdasági-környezeti rendszereiben spontán, a beavatkozások vagy a globális trendek eredményeként jelentkező változásokhoz idomul. E folyamat visszacsatolásokkal ciklusokba rendeződik, a tervezési, a végrehajtási, és azok nyomon követésére irányuló értékelési tevékenységek szünet nélkül, átfedésekkel követik egymást.

2. Stratégia

A jövőkép megvalósulását meghatározó célok, fejlesztési irányok meghatározása azért kiemelkedően fontos, hogy az azok megvalósításán dolgozók - a település döntéshozói, gazdasági szereplői és lakossága - világos és egyértelmű célok érdekében dolgozhassanak együtt.

E fejezetben tehát megfogalmazásra kerülnek azok a településfejlesztési célok melyek megvalósulása révén elérhető a fentiekben felvázolt jövőkép.

2.1. A rövid, közép- és hosszútávú területi, tematikus és ágazati fejlesztési célok meghatározása

Átfogó fejlesztési célok:

A jellegzetes táji-, természeti adottságok, a településkarakter harmóniájának megőrzése

- Ehhez meg kell őrizni és tovább kell fejleszteni, gyarapítani mindazon természeti, lakókörnyezeti értékeket, amelyek miatt vonzó ez a település.

Lakói számára hosszú távon is élhető település maradjon a mezőgazdaságban aktív vállalkozásokkal együttműködve

- Biztosítani kell, hogy minden szolgáltatás, amely a XXI. században elvárható, az helyben vagy elérhető közelségben, a szomszédos településekkel összefogva a lakosság rendelkezésére álljon.
- A település mezőgazdasági adottságaiban lehetőséget megtaláló vállalkozások segítése.

Helyi gazdasági fejlesztése:

- Minőségi mezőgazdasághoz kapcsolódó fejlesztések elősegítése
- Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése

Infrastruktúra fejlesztése

- Lakóterületek infrastruktúrájának fejlesztése
- Humán infrastruktúra fejlesztése

Tájpotenciál fenntartása, erősítése

- Tájhasználati arányok optimalizálása

Épített környezet fejlesztése

- Településarculat javítása
- Önkormányzati épületek fejlesztése

Természeti hatások és váratlan helyzetek hatásaival szembeni ellenállóképesség fejlesztése:

- Klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése

Kedvező társadalmi folyamatok fenntartása

- Lakosságszám növelése
- Esélyegyenlőségi program

2.1.2. Középtávú fejlesztési célok

Helyi gazdaság fejlesztése

- Helyi termékek feldolgozásának és értékesítésének ösztönzése
- Minőségi mezőgazdasághoz kapcsolódó fejlesztések elősegítése

Infrastruktúra fejlesztése

- Energia ellátás korszerűsítése, megújuló energiaforrás használata
- Közvilágítás fejlesztése
- víziközmű hálózat fejlesztése
- Telefon, internet szolgáltatások bővítése
- Járdarendszer bővítése
- Humán infrastruktúra fejlesztése

Tájpotenciál fenntartása, erősítése

- Tájai adottságok kiterjedt védelme

Épített környezet fejlesztése

- Sportpark kialakítás
- Új szolgálati lakások kialakítása
- Önkormányzati intézmények fejlesztése

Természeti hatások és váratlan helyzetek hatásaival szembeni ellenállóképesség fejlesztése:

- Reziliencia program

Kedvező társadalmi folyamatok fenntartása

- Egészségügyi alapellátás fejlesztése
- Társadalmi kohézió megóvása

2.1.3. Rövidtávú fejlesztési célok

Helyi gazdaság fejlesztése

- Helyi vállalkozások támogatása
- Minőségi mezőgazdasághoz kapcsolódó fejlesztések elősegítése

Infrastruktúra fejlesztése

- Közúthálózat fejlesztése
- Csapadékvízvezetés fejlesztése
- Szennyvízcsatorna rendszer fejlesztése
- Új közösségi terek kialakítása
- Megújuló energia

Tájpotenciál fenntartása, erősítése

- A természet és környezetvédelem tudatosítása

Épített környezet fejlesztése

- Zöldfelületi rendszer fejlesztése
- Közösségi terek fejlesztése
- Szolgálati lakások felújítása
- Önkormányzati intézmények felújítása

Természeti hatások és váratlan helyzetek hatásaival szembeni ellenállóképesség fejlesztése:

- Ökológiai lábnyom csökkentése

Kedvező társadalmi folyamatok fenntartása

- Közösségi szolgáltatások fejlesztése
- Helyben maradás támogatása

2.2. A településfejlesztési célok rendszerének és a célok összefüggéseinek vázlata

Átfogó jövőkép				
Kisláng legyen olyan település, amely lakói számára biztosítja a komfortos élet minőségét és vonzó település a mezőgazdasághoz kapcsolódó befektetők számára.				
Átfogó fejlesztési célok				
A jellegzetes táji-, természeti adottságok és a település karakter harmóniájának megőrzése Polgárai számára hosszú távon is élhető komfortos település legyen, a mezőgazdaságban aktív vállalkozásokkal együttműködve				
Fejlesztési területek	Tervezett ütemezés	Rövidtávú	Középtávú	Hosszútávú
HELYI GAZDASÁG FEJLESZTÉSE		- Helyi vállalkozások támogatása - Minőségi mezőgazdasághoz kapcsolódó fejlesztések elősegítése	- Helyi termékek feldolgozásának és értékesítésének ösztönzése - Minőségi mezőgazdasághoz kapcsolódó fejlesztések elősegítése	- Minőségi mezőgazdasághoz kapcsolódó fejlesztések elősegítése - Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése
INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE		- Közúthálózat fejlesztése - Csapadékvíz-elvezetés fejlesztése - Szennyvízcsatorna rendszer fejlesztése	- Energia ellátás korszerűsítése, megújuló energiaforrás használata - Közvilágítás fejlesztése	- Lakóterületek infrastruktúrájának fejlesztése - Humán infrastruktúra fejlesztése

	- Új közösségi terek kialakítása	- víziközmű hálózat fejlesztése - Telefon, internet, kábeltelevízió szolgáltatások bővítése - Járdarendszer bővítése - humán infrastruktúra fejlesztése	
TÁJPOTENCIÁL FENNTARTÁSA, ERŐSÍTÉSE	- A természet és környezetvédelem tudatosítása	- Táji adottságok kiterjedt védelme	- Tájhasználati arányok optimalizálása
ÉPÍTETT KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE	- Zöldfelületi rendszer fejlesztése - Községi terek fejlesztése - szolgálati lakások felújítása - önkormányzati intézmények felújítása	- Sportpark kialakítása - Új szolgálati lakások kialakítása - önkormányzati intézmények fejlesztése	- Településarculat javítása - Önkormányzati épületek fejlesztése
TERMÉSZETI HATÁSOK ÉS VÁRATLAN HELYZETEK HATÁSAIVAL SZEMBENI ELLENÁLLÓKÉPESSÉG FEJLESZTÉSE	- Ökológiai lábnyom csökkentése	- Reziliencia program	- Klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése
KEDVEZŐ TÁRSADALMI FOLYAMATOK FENNTARTÁSA	- Községi szolgáltatások fejlesztése - Helyben maradás támogatása	- Egészségügyi alapellátás fejlesztése - Társadalmi kohézió megővése	- Lakosságszám növelése - Esélyegyenlőségi program

TERVEZETT FEJLESZTÉSEK

1. HELYI GAZDASÁG FEJLESZTÉSE	4. ÉPÍTETT KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE
1.1 Helyi vállalkozások támogatása - bemutatkozási lehetőség megteremtése az önkormányzat honlapján	4.1. Településarculat javítása - a településfejlesztési elvek mentén a szociológiai és gazdasági cselekvésprogram megalkotása a település összképének javítása érdekében. - a faluközpont továbbfejlesztése
1.2. Minőségi mezőgazdasághoz kapcsolódó fejlesztések elősegítése	4.2. Önkormányzati épületek fejlesztése - akadálymentesítés - önkormányzati ingatlanokat érintő fejlesztési projektek megvalósítása - térfigyelőrendszer bővítése
1.3. Helyi termékek feldolgozásának és értékesítésének ösztönzése	4.3. Községi terek fejlesztése - sportpálya fejlesztése - új játszóterek

	- utcafásítási program
1.4. Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése - mezőgazdaság fejlesztése	4.4. Szolgálati lakások felújítása, új szolgálati lakások kialakítása
2. INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE	4.5. Zöldfelületi rendszer fejlesztése
2.1. Közúthálózat fejlesztése - a meglévő közút és közműhálózat monitorozása, időszakos felújítása, a kapacitás növelése	5. TERMÉSZETI HATÁSOK ÉS VÁRATLAN HELYZETEK HATÁSAIVAL SZEMBENI ELLENÁLLÓKÉPESSÉG FEJLESZTÉSE
2.2. Járdarendszer bővítése	5.1. Ökológiai lábnyom csökkentése
2.3. Csapadékvízvezetés fejlesztése	5.2. Reziliencia program
2.4. Víziközmű hálózat fejlesztése	5.3. Klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése
2.5. Szennyvízcsatorna rendszer fejlesztése	6. KEDVEZŐ TÁRSADALMI FOLYAMATOK FENNTARTÁSA
2.6. Energiaellátás bővítése, megújuló energiaforrás használata	6.1. Társadalmi kohézió megóvása - rendezvények szervezése, támogatása - civil szervezetek támogatása
2.7. Közvilágítás fejlesztése	6.2. Közösségi szolgáltatások fejlesztése
2.8. Telefon, internet, kábeltelevízió szolgáltatások bővítése	6.3. Helyben maradás támogatása
2.9. Humán infrastruktúra fejlesztése	
3. TÁJPOTENCIÁL FENNTARTÁSA, ERŐSÍTÉSE	6.4. Esélyegyenlőségi program
3.1. A természet és környezetvédelem tudatosítása	6.5. Egészségügyi alapellátás fejlesztése
3.2. Tájai adottságok kiterjedt védelme	6.6. Lakosság szám növelése
3.3. Tájhasználati arányok optimalizálása	

A tervezett fejlesztések térbeli ábrázolását az 2. Melléklet tartalmazza!

2.3. Az integrált és tematikus beavatkozási területeknek a meghatározása

A tervezett fejlesztési célok eléréséhez, megvalósításához szükséges beavatkozási területek:

- Településszerkezet és építési hagyományok megőrzése
- Természeti környezet védelme környezetkárosítások felszámolása
- Településkép, épített környezet folyamatos javítása
- Oktatás, Kultúra, Sport, Egészségügyi és Szociális ellátás fejlesztése
- Járási, mikro térségi együttműködések kialakítása fejlesztése

2.4. Az épített és természeti örökség védelme követelményeinek meghatározása

Kisláng Község Önkormányzata a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényi kötelezettségének eleget téve a 142/2017. (XII. 12.) önkormányzati határozatával elfogadta Kisláng Településképi Arculati Kézikönyvét (TAK) és megalkotta Kisláng Község Önkormányzat Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 21/2017. (X.31.) önkormányzati rendeletét (TR), amelynek helyébe a 16/2018.(X.1.) rendelet lépett. A rendelet lehatárolta a településképi szempontból meghatározó területeket és azokra szabályokat fogalmazott meg. A rendelet a településképi követelmények meghatározása mellett szabályozza az egyes sajátos berendezések (pl. reklámok, reklámhordozók), műtárgyak elhelyezésének feltételeit is. A kézikönyv tartalmazza a település építészeti örökségének és az eltérő karakterű településrészek bemutatását is. A kézikönyv a helyi településképi rendelet megalapozására szolgál, folyamatosan bővíthető, fejleszthető, ahogyan a település is formálódik, változik, fejlődik.

Kisláng belterületétől keletre lévő Bozót-patak melletti területek érintettek az Országos Ökológiai Hálózat magterület és ökológiai folyosó elemeivel.

A település keleti része kis területen érintett az országos tájképvédelmi területtel. Ezen a területen a tájbaillesztés szabályainak megállapítása fontos.

A területfelhasználások térbeli ábrázolását az 1. Melléklet tartalmazza!

2.5. A fejlesztési célok megvalósításához szükséges céladatok

2.5.1. Társadalmi adatok

A településterv részletes kidolgozásához az alábbi adatok szükségesek

- népesség prognózis
- korosztályos adatok

A település társadalmára vonatkozó adatok és tények a fejlesztési tervet megalapozó vizsgálati munkarész 1.5 fejezetében részletesen kifejtésre kerültek.

2.5.2 Gazdasági adatok

A településterv részletes kidolgozásához az alábbi adatok szükségesek

- Ingázók száma
- Településüzemeltetés adatai
- Jövedelmek megoszlása
- Gazdasági ágazatok jelenléte
- Turizmus adatai

A gazdasági adatok részletezését a megalapozó munkarész 1.9 és 1.10. fejezetei tartalmazzák

2.5.3 Környezeti adatok

A településterv részletes kidolgozásához az alábbi adatok szükségesek:

- Tájhasználat, tájhasználati konfliktusok
- Telekstruktúra
- Védett természeti területek elhelyezkedése, átlag feletti minőségi osztályú területek
- Zöldterületek adatai
- Önkormányzati vagyonkataszter
- Közlekedési infrastruktúra, forgalmi adatok
- Közmű infrastruktúra
- Környezetvédelmi terhelési adatok

A szükséges adatok és tények a fejlesztési tervet megalapozó vizsgálati munkarész 5.-14. fejezeteiben részletesen kifejtésre kerültek.

3. Cselekvési program

3.1. Helyi gazdaság fejlesztése

Helyi vállalkozások támogatása

A helyi vállalkozások támogatása, érvényesülésének segítése érdekében össze kell állítani az ún. Vállalkozói térképet, mely tartalmazza, hogy a településen mely vállalkozások mivel foglalkoznak és milyen címen található a telephelyük.

Az Önkormányzat honlapján bemutatkozási lehetőséget kell biztosítani a helyi vállalkozásoknak.

A termékek termőhelyen történő tárolása és feldolgozása érdekében olyan szabályozórendszert kell kialakítani a településrendezési tervekben, mely a környezet- és természetvédelem érdekeinek előtérbe helyezése mellett lehetőséget teremt építmények elhelyezésére is a külterületen. A feldolgozott terményeket a faluban házi készítményként lehet értékesíteni. Ez hozhatja magával a különböző márkák kialakításának igényét létrehozva egy közösségi értékesítési hálózatot, ami diverzifikáltan biztosítja az ezzel foglalkozó vállalkozások bevételeit.

Helyi termékek feldolgozásának és értékesítésének ösztönzése

A termékek termőhelyen történő tárolása és feldolgozása érdekében olyan szabályozórendszert kell kialakítani a településrendezési tervekben, mely a környezet- és természetvédelem érdekeinek előtérbe helyezése mellett lehetőséget teremt építmények elhelyezésére is a külterületen. A feldolgozott terményeket a faluban házi készítményként lehet értékesíteni. Ez hozhatja magával a

különböző márkák kialakításának igényét létrehozva egy közösségi értékesítési hálózatot, ami diverzifikáltan biztosítja az ezzel foglalkozó vállalkozások bevételeit.

Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése

A településen jelen vannak mezőgazdasági vagy ahhoz köthető mikro- és kisvállalkozások. Ipari tevékenység csekély, szolgáltatási területen jelennek meg még kis mértékben főleg egyéni vállalkozások. A lakosság egy jelentős része a környező településeken (főként Székesfehérváron) talált munkát. A település adottságait tekintve főként a mezőgazdasághoz kapcsolódó vállalkozások betelepülését kell ösztönözni.

Minőségi mezőgazdasághoz kapcsolódó fejlesztések elősegítése

- Diverzifikációs tevékenységek támogatása
- Alternatív mezőgazdasági rendszerek bevezetésének támogatása

3.2. Infrastruktúra fejlesztése

Az infrastrukturális fejlesztések pozitív irányba befolyásolják a település fejlődését, adják a gazdaságfejlesztés alapját. Az infrastruktúra-fejlesztést gyakran más fejlesztésekkel elért eredmények kényszerítik ki, illetve a megvalósult infrastruktúra gyakran újabb fejlesztési igényeket indukál, illetve megnyitja a továbblépés lehetőségét.

Ezért az Önkormányzat fontosnak tartja az energiahálózat korszerűsítését és a megújuló energiák használatára való áttérést. A közúthálózat, a járda, a csapadékvíz elvezető rendszer, felszíni vízvezető árok és zárt csapadékvíz hálózat bővítése, kiépítése fontos feladat. Továbbá fontos a vízvezeték- és szennyvízcsatorna rendszer, a villamos energia, gáz, közvilágítás és egyéb telefon, internet, kábeltelevízió szolgáltatások biztosítása, bővítése, fejlesztése.

Az humán infrastrukturális fejlesztések pozitív irányba befolyásolják a település népességének megtartását, növelését. Az oktatási-, egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése folyamatos és elengedhetetlen. További feladat a polgármesteri hivatal és az önkormányzati honlap fejlesztése

3.3. Tájpotenciál fenntartása, erősítése

A Természet és környezetvédelem tudatosítása

A fenntarthatóság hosszú távú biztosítása érdekében fontos cél a feltörekvő nemzedékek érzékenyítése, a szemléletformálás. Ennek segítségével szélesebb körök szeme irányítható a jó környezeti állapot megőrzésének fontosságára, a környezeti elemek és természeti értékek védelmére.

Táji adottságok kiterjedt védelme

Talajvédelem

A fenntarthatóság, a hosszú távú földhasználat alapvető követelménye a talaj védelme, mely nemcsak a műtrágyák használatának visszaszorítását jelenti. A talaj minőségi és mennyiségi védelme magában foglalja a korlátozott vegyszerhasználat mellett a táblaméretek csökkentését, mezővédő erdősávok hálózatának létrehozását és fenntartását is.

Tájhasználati arányok optimalizálása

Meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, a tájjelleg megőrzendő elemeit, elem-együtteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit. A tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni a területhasználatra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat.

3.4. Épített környezet fejlesztése

Zöldfelületi rendszer fejlesztése

A zöldterületek fejlesztésénél törekedni kell arra, hogy fenntartásuk gazdaságosan, minél kevesebb élő munka alkalmazásával elvégezhető legyen. Támogatni kell a ligetszerű zöldterületek kialakítását, fontos figyelembe venni a település természeti adottságait.

Önkormányzati épületek fejlesztése

Az épületek energetikai fejlesztése a fenntarthatóság és a környezetvédelem szempontjából is elengedhetetlen. Az energetikai fejlesztések a gazdasági programmal összhangban pályázati támogatás igénybevétele mellett kiemelt fontossággal bírnak. Javasolt fejlesztési irány a légszennyezés mérséklésére és a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére az alternatív energiaforrások minél nagyobb arányban történő bevonása, illetve támogatása. Az önkormányzati épületben fokozatosan át kell térni a megújuló energiaellátásra.

Településarculat javítása

Lakókörnyezetünk színvonala életünk minőségének meghatározó eleme. Ehhez a természeti értékek mellett az épített környezet, az utcák, terek szépsége, korszerűsége nagymértékben hozzájárul. Az elkészült és elfogadott arculati kézikönyv fontos iránymutatást ad az épített környezet szabályozásában. A leírtaknak vissza kell köszönni a település alkotta jogszabályokban.

3.5. Természeti hatások és váratlan helyzetek hatásaival szembeni ellenállóképesség fejlesztése

Az egyre fokozódó éghajlatváltozás és az elmúlt években bekövetkezett események rávilágítanak arra, hogy a településeknek növelniük kell a váratlan eseményekre való felkészülésüket. Egy megfelelően átgondolt és megtervezett programmal elérhető a település rezilienciájának (ellenállóképességének) növelése. Olyan területeket kell fejleszteni, amik nagy mértékben megnövelik a település rugalmasságát, ellenállását a váratlan helyzetekre (egészségügyi ellátórendszer kapacitásának növelése, információs technológiák fejlesztése, közösségek öngondoskodásának, szociális infrastruktúrájának erősítése, megújuló energiatermelés arányának növelése).

3.6. Kedvező társadalmi folyamatok fenntartása

Közösségi szolgáltatások fejlesztése

Cél, hogy a település lakói minél több olyan eszköz és módszer birtokába jussanak, melyek abban segítik őket, hogy saját meglévő kapacitásaik és erőforrásaik használatával, valamint a közvetlen környezetükben meglévő nem direkt pénz jellegű erőforrások felkutatásával és felhasználásával stabilizálják vagy akár kiterjesszék működésüket és tevékenységeiket. A közösségi alapokon szervezett és működtetett szolgáltatások (tevékenységek) jóval időtállóbbak és fenntarthatóbbak a

projekt-, illetve pályázati alapú szolgáltatásoknál. Akkor közösségi alapú a szolgáltatás, illetve a szolgáltatás működtetése, ha a szükséges erőforrások megszervezése is a közösségépítés eszköze. Alapja tehát a közösség, illetve tagjai által birtokolt erőforrások megosztása, a hozzáférés biztosítása annak érdekében, hogy jobban hasznosuljanak.

Helyben maradás támogatása

A településrendezés eszközeivel biztosítani kell önkormányzati lakótelkeket a helyben maradó és a betelepülni szándékozók részére. Ki kell dolgozni új lakóingatlanok kialakításának lehetőségét, a közművesítésnek és a megvásárlásnak kedvező finanszírozási formáját.

3.7. Fejlesztési célok anyagi forrásainak megteremtése

Az Önkormányzat a gazdasági programban meghatározott célkitűzések megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében a következő feladatokat rögzíti:

- Az Önkormányzat sajátos működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni. Törekedni kell olyan helyi adórendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak és hatékony eszköze az Önkormányzat saját forrás növelésének, illetve nem akadályozza a fenntartható fejlődésnek.
- A Képviselőtestület nyomon követi a költségvetési támogatási rendszert és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekszik kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket (azaz a feladatokat igyekszik olyan formában, illetve feltételekkel megteremteni, hogy a legkedvezőbb összegű támogatást kapja).
- Az Önkormányzat áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát.
- Az Önkormányzat törekszik arra, hogy a gazdasági programjában meghatározott célkitűzéseket lehetőség szerint hitelfelvétel nélkül, minél több pályázati forrás bevonásával valósítsa meg.
- A Képviselőtestület körültekintően jár el akkor, ha az Önkormányzat működtetése, illetve fejlesztése hitelfelvétel mellett valósítható meg.
- Törekszik a megújuló energiák hasznosítására, amellyel hosszú távon biztosítható a működtetési költségek csökkentése.